

Västtysk stororder till FFV

FFV Försvarsmateriel har nyligen undertecknat ett första avtal med Västtyskland om leveranser av stridsvagnsminor och minläggare till den västtyska armén.

Ordern, som är värd cirka 500 miljoner kronor, omfattar till största delen leverans av minor, övningsminor, samt utrustning och verktyg till dessa.

En icke föraktlig summa kommer dock att tillfalla division Basmateriel inom FFV Underhåll, som ska stå för tillverkning och leverans av minläggare.

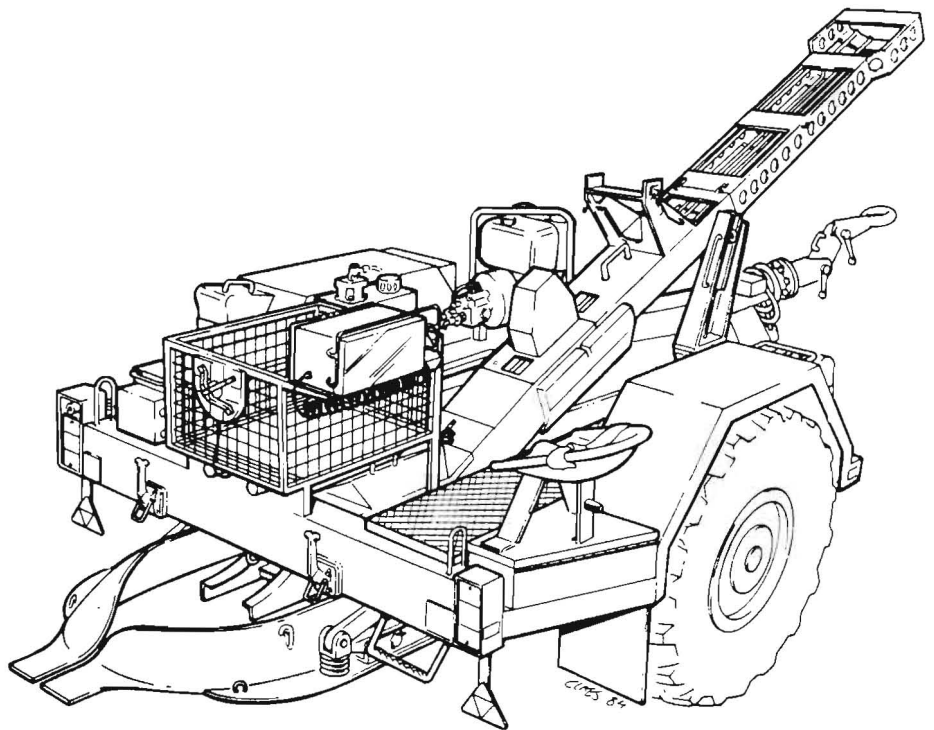
– Äntligen!, sa många anställda i Östersund när tillkännagivandet om storordern nådde dem den 1 mars 1985.

Hur stor del av den västtyska beställningen som tillfaller division Basmateriel är ännu inte helt känt, eftersom en del av jobben ska göras i Västtyskland. Detta var nämligen en av förutsättningarna för att det skulle bli någon affär.

Nästan automatisk

Minläggaren dras av ett dragfordon. På denna finns minor, som manuellt placeras i minläggarens ränna. Därefter ombesörjer minläggaren att minorerna hamnar på eller nedsänkt i marken och med rätt avstånd mellan minorerna.

Dessa värden är inställda i förväg. Fåran i marken görs av en plog. När minnan kommit på plats läggs fåran igen av så kallad igenläggare. Detta sker så spårlöst som möjligt.

Så ser den ut – minläggaren som FFV Underhåll i Östersund ska tillverka och leverera till Västtyskland.

Tecknaren heter Claes-Göran Andersson, division Basmateriel.

Helt klart är att storordern kommer att ge ökad sysselsättning vid Basmateriels verkstad, men hur mycket?

Divisionschef Håkan Östergren svarar: – Det vet vi inte än. Det enda vi kan säga är att beställningen ger oss en säkrare grund att stå på. Men det är många frågetecken som måste rätas ut. Kompensationsaffärerna med Tyskland till exempel: Hur kommer de att se ut?

– Givetvis ska vi försöka få så många jobb som möjligt, utan att ge avkall på

vårt arbete för andra viktiga kunder, säger Håkan Östergren.

SF-klubbens ordförande vid Basmateriel, Bertil Johansson, är inte riktigt nöjd.

– Nej, det var lite för magra uppgifter för att vi ska kunna bilda oss en uppfattning om framtida beläggning. Vi avvaktar mer konkreta uppgifter om minläggarserien innan vi vågar tro att ordern ska leda till ökad beläggning, säger han.

LINKÖPING

Flygtekniks största avdelning heter Apparat.

Avdelningschefen Claes-Göran Bringdal tycker sig ha all anledning att se positivt på framtiden.

– sidan 6 –

ÖSTERSUND

För tio år sedan var de fyra anställda.

Idag är de 18 personer och har problem med att få lokalerna att räcka till. Möt avdelning BD på

– sidan 9 –

LINKÖPING

De har 28 sekunder på sig att utföra "lyftet".

Sex män i blå plastmössor förbereder sig för det spännande uppdraget. Ska de lyckas med precisionen?

– sidan 8 –

FFV-U igår, idag, imorgon

Det kan ibland vara av intresse att se tillbaka på vad som kännetecknat ett företag under olika perioder. Själv har jag uppfattat FFV Underhålls trettio senaste år på följande sätt.

I FFV Underhåll inbegriper jag även "den gamla goda tiden", som vissa säger, när den var en del av Flygvapnet.

50-talet med efterkrigstidens stora flygvapen och underhållskrävande flygplan präglades av en stor produktionsorientering. Vi var en del av Flygvapnet och vi var i första hand till för att utföra det underhåll och de reparationer som erfordrades.

Utmärkande för 60-talet var ekonomi- och lönsamhetsorienteringen. Som ett led i denna bröts de centrala verkstäderna ur Flygvapnet och överfördes till FFV.

Många brukar beskriva 70-talet som "flumperioden". Men inom FFV Underhåll var detta den period, då teknikutvecklingen sattes i högsätet. Vi skulle höja vår tekniska kompetens.

Naturligtvis trängde tankar om medbestämmande, gruppdynamik etc även in hos oss, men förändringarna blev inte dramatiska och hämmade inte vår utveckling, eftersom mycket av detta redan var accepterat.

Framtiden

Vad kommer att känneteckna FFV Underhåll under 80-talet? Vi har redan ändrat organisationen och vi försöker påverka "företagskulturen" mot mera affärsmässighet och mindre förvaltning. Jag tror att när vi ser tillbaka på 80-talet kommer vi att uppleva att det var den period då vi orienterade oss mot "affärsmannaskap".

Vad är då det? Kännetecknet för affärsmannaskap är öppenhet i relationer, bedömning efter prestation, flexibilitet vid omvärldsförändringar, marknadsorienterade priser, ärliga affärer med goda långsiktiga kundrelationer. Till sist men kanske viktigast – vinsten är inget som "blir över" utan den är ett mål för verksamheten.

Kommer vi att lyckas?

En förutsättning för att överhuvudtaget lyckas i affärer är att ha sakkunskap inom sitt fackområde. Jag vet att vi idag redan har denna fackkompetens, men det får inte leda till passivitet. Vi måste hela tiden se till att vår kompetens hålls

Carl Erik Johansson, nyutnämnd chef för division Flygteknik vid FFV Underhåll i Linköping.

– Jag tror vi lyckas om vi utgår från att ingenting är omöjligt, säger Carl Erik, som ser ljus på framtiden.

Foto: Niklas Forslind

aktuell och vidareutvecklas. För att lyckas måste vi också ha goda relationer till våra kunder. På många områden har vi det redan idag, på vissa kan vi förbättra oss.

Kunden i centrum

Dessa två saker kan motivera kunden att anlita oss, eftersom vi aldrig kan tvinga kunden till oss. Vi måste alltid sätta kunden i centrum. Och det som krävs av oss för att lyckas är mod att göra affärer.

Vi får inte avstå från att göra affärer för att vi är rädda att misslyckas. Det är tillåtet att göra fel bara vi lär oss av misstagen.

Vi som har kontakt med kunder på olika nivåer måste få den kvalitet på affärsmannaskapet att affärer kan avslutas på positivt sätt. Observera att "vi" betyder alla i något avseende.

Jag tror att vi lyckas om vi utgår från att ingenting är omöjligt.

Carl Erik Johansson

Stab Marknad redogör för fakturerering och kunder 1985

1985 års faktureringsbudget visar en oförändrad volym jämfört med fjolårets slutgiltiga siffra 980 miljoner kronor, om man tar hänsyn till inflationsfaktorn.

Gentemot försvaret tas nu översiktliga marknadsplaner med aktivitets- och åtgärdsprogram fram.

Vidare genomförs en fördjupad information om FFV Underhåll, dels genom Öppet Hus i Stockholm, dels genom kundtidningen Översyn, som ges ut i 11.000 exemplar.

Dessutom har marknadsservicen genom Stockholmskontoret utökats.

Satsning på underhåll åt civilflyget sker dels genom Linjeflygs F 28, dels genom Saab Scantias SF 340, Saab Fairchild. Här utgör CT 7-motorn, som ingår i SF 340, en positiv faktor eftersom samma motortyp även återfinns i andra civila flygplan.

Utländska försvarsmarknader bearbetas vidare. Underhållet av flygplan 35 till Danmark och Finland, samt kapselleveranserna, dominerar verksamheten. Om ytterligare 35:or (Draken) exporteras, kan detta betyda mer arbete även för oss.

Marknadsföringen på nya militära områden i Norden avser främst underhålls erbjudande på apparatområdet.

Genom nya division Export bedöms verksamheten öka på sikt.

Trading-, förmedlings- och anläggningsprojekt bidrar till detta.

Bevaka våra intressen

Att bevaka, bevara och utveckla våra kundrelationer är viktigt för hela sektorns medarbetarstab. Alla kan på olika sätt medverka till aktiviteter för att bygga upp allt detta som betyder så mycket i vår marknadsföring!

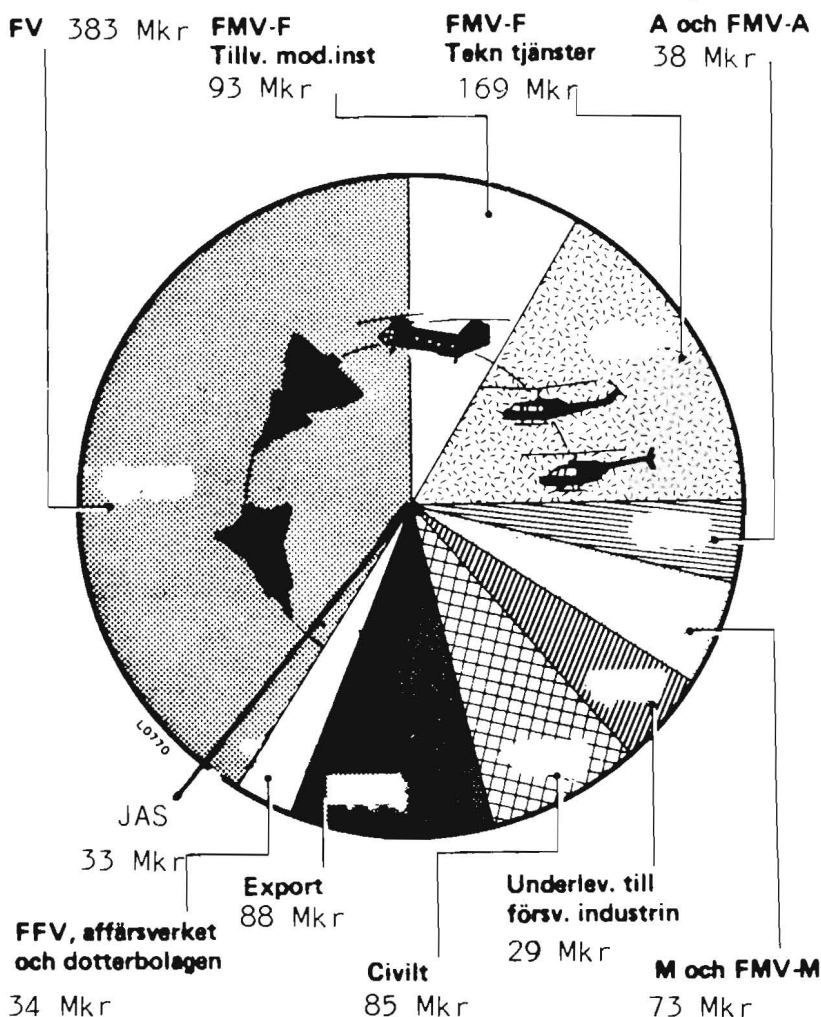
FFV Underhåll

Verksamheten med underhåll åt flygvapnet domineras mer och mer av flygplan 37, Viggen.

FMV-F, tillverkning, modifiering med mera

Denna sektor innefattar modifieringar, tillsynsverksamhet och ombyggnader av såväl flygplan som helikoptrar.

PROGNOS 1985 Kunder och fakturering 1.020 Mkr

FMV-F, tekniska tjänster

Våra så kallade "mjukvarujobb" finns här, exempelvis förslag till underhållsoptimering och förbättringar.

Armé-jobb

Här gäller det bland annat underhåll av gasturbin till stridsvagn 103 med mekaniska komponenter. Underhåll av Robot 69, elverks- och optikmateriel, samt apparater, instrument och motorer till arméns helikoptrar.

Marinen

Åt marinen underhåller vi följande: Helikoptrar med motorer, gasturbiner för torpedbåt Spica, samt gyron och instrument för exempelvis elledning på torpedbåtar, patrullbåtar och ubåtar.

Jan-Olof Hällberg, stab Marknad

Jan-Olof Hällberg numera på stab Marknad. Han ger oss en inblick i kund- och faktureringsläget inför 1985, och påpekar vikten av att alla hjälper till med den betydelsefulla marknadsföringen i sektorn.

Ny strategi utreds inom sektor Underhåll

När det talas om "utveckling" och "strategi" inom FFV Underhåll gäller det normalt verkstäder och tekniska kontor. Men även när det gäller den administrativa sidan av sektorn så gäller det att hänga med.

Därför har en handfull människor i sektorn fått i uppdrag att i projektform arbeta fram en rekommendation hur administrativ utveckling (AU) ska bedrivas i framtiden, med tonvikten lagd på användning av ADB och datateknik.

Tre personer i projektgruppen, Finn-Olof Englund och Alge Lundqvist från FFV samt Göran Elväng från konsultföretaget AU Systematik besökte Östersund i dagarna. Tillsammans

med Gösta Nätfalk och Ingemar Lexén, division Basmateriel, försökte de finna svar på följande frågor:

Vad har division Basmateriel för behov av att utveckla administrativa rutiner? Vilka datatekniska hjälpmedel behöver vi? Ska det vara stora centrala ADB-system för hela sektorn eller lokalt anpassade system anpassade för divisionens behov?

Hos Basmateriel har Ingemar Lexén och Gösta Nätfalk intervjuat ett tiotal personer, som kan komma att "drabbas" av förändrade AU- och ADB-rutiner. De har fått framföra sina synpunkter om hur strategin bör vara för att passa just deras arbetsområden. Intervjuerna kommer att leda till en

kartläggning och beskrivning av dagsläget för att se sambandet mellan informationsbehov och verksamhetsområden. Kort sagt, att se vilka områden som är i behov av ett förändrat ADB-stöd för administrativ verksamhet eller vilka områden som ännu saknar detta hjälpmedel. Intervjurerunden avslutades med divisionschefen Håkan Östergren.

Helhetsbilden klarnar

Tillsammans har de fem ovan nämnda fått en god uppfattning om informationsflödena inom divisionen liksom vilka behov man tror behövs i framtiden.

– Verksamheten hos Basmateriel skiljer sig en hel del från övriga divisioner inom sektorn, och det får till följd att informationsbehov och ADB-stöd ser annorlunda ut för vår del, säger Ingemar Lexén.

Hur tycker de intervjuade att det ska se ut i framtiden inom AU- och ADB-området?

– De flesta är av den åsikten att AU- och ADB-system och rutiner ska anpassas till våra lokala förhållanden. Det enda som bör "lämna huset" är de grunddata som sektorledningen behöver för att styra verksamheten för sektorn totalt.

Basmateriel har kommit långt

Det sektorövergripande arbetet pågår inom samtliga divisioner och har kommit långt hos Basmateriel. När hela sektorn har bearbetats ska projektgruppen lämna ett förslag till sektorledningen om hur framtida system och rutiner ska se ut. I varje fall för de närmaste fem åren.

Vad tycker Inger?

Inger Jonsson, controlier hos Basmateriel, hur tycker du att framtiden ska se ut när det gäller AU och ADB?

– Vi bör ha ett utökad ADB-stöd, men det ska vara anpassat för våra lokala behov. De stora centrala rutiner och system som finns bör kompletteras med lokalt anpassade system för Basmateriels verksamhetsområde.

Dessa fem gentleman har kämpat hårt med en ny AU- och ADB-strategi för division Basmateriel.

Från Gösta Nätfalk, Basmateriel, Finn-Olof Englund, FFV, (projektledare), Göran Elväng, AU Systematik, Alge Lundqvist, FFV, samt Ingemar Lexén, Basmateriel.

Foto: Hans Brännström

Nya skärmpackare

Den 1 januari förra året gick säkmatsektionen inom Tillverkningsavdelningen vid FFV Underhåll i Linköping in i en analysperiod. Det är Försvarets Materielverk som ska analysera ekonomi och tillgänglighet inför en eventuell övergång till centraliserad tillsyn av flygvapnets fallskärmar.

För att klara denna period var det nödvändigt att utbilda ytterligare två packare. Kenneth Robertson och Birger Sjösten anställdes under våren 1984. Båda kommer från Tillverkningsavdelningen. Under hösten var de färdiga med sin 6-månaders utbildning. De har fått samma utbildning som Allan Nyenger ger fallskärmpackarna ute på flottiljerna.

Grabbarna har nu packat närmare 250 fallskärmar och 80 respektive 90 nödpackar vardera.

För att vara säkra på att kvaliteten hållits på rätt nivå har man gjort stickprovskontroller på grabbarnas jobb. Ca 25 fallskärmar och tio nödpackar kontrollerades och resultatet har visat god säkerhet och kvalitet. Detta innebär i sin tur att flygvapnet kan lita på säkerheten.

Kenneth och Birger är de enda packarna i säkmatverkstan som packar från morgon till kväll. De andra grabbarna både reparerar och packar.

Allan Nyenger, th, med sina senaste elever Kenneth Robertson, tv, och Birger Sjösten, som utbildats till fallskärmpackare.

Foto: Niklas Forslind

Komplicerade Viggenskrärmar

Beroende på fallskärmstyp kan Kenneth och Birger packa mellan 2 till 6 skärmar per dag. Viggenskrärmarna är de mest komplicerade. Det tar en hel dag att packa två sådana!

Såväl Kenneth som Birger känner ett stort ansvar för sitt nya jobb. De glömer inte den dagen då de packade sin första skärm "på riktigt". Det är i alla fall pilotens sista tråd för att rädda livhanken.

"Vi ångrar inte bytet"

– Jag ångrar inte att jag bytte jobb. Permitteringshotet hängde över mig, som var tämligen nyanställd, så jag var jätteglad när jag kunde få det här jobbet, berättar Birger. Jag tog helt enkelt en chans.

– Beläggningen var mycket dålig på min enhet och därför tyckte jag det skulle var intressant att pröva på något nytt. Dessutom är Birger och jag gamla oskiljaktiga polare som gärna håller ihop även på arbetstid, säger Kenneth.

Service Station HKP9

FFV Underhåll tecknade den 1 mars avtal med MBB, vilket innebär att FFV-U är Service Station i Skandinavien för MBB B0105C helikoptrar.

Auktorisationen som Service Station innebär att vi får utföra underhåll och reparationer på B0105 med ingående apparater – i vissa fall efter särskild utbildning – med MBB:s tekniska stöd. Avtalet medför att vi avsevärt har förbättrat våra möjligheter att få beställningar på arbeten för HKP9-systemet, både vad gäller hård- och mjukvara.

LINKÖPING

Ett företag i företaget med stimulerande framtid

Claes-Göran Bringdal, chef för avdelning Apparat vid FFV Underhåll i Linköping är en mycket nöjd chef. Hans avdelning, den största inom division Flygteknik, kan idag se positivt på framtiden.

– Vi har precis samma resurser som ett högtekniskt verkstadsföretag och avdelningen kan därför ses som ett komplett företag, berättar Claes-Göran.

– Vi försöker värna så mycket som möjligt om företagsidén.

Claes-Göran kom till FFV Underhåll till sin nuvarande befattning i september 1983, just när sektorns omorganisation var som aktivast.

– Vi har avancerade verkstadsresurser och kraftfulla ingenjörresurser för alla tänkbara teknologier. Vi har egen planering, ekonomi och försäljning.

Claes-Görans ambition är att jämföra avdelning Apparats drift med hur man skulle driva den om den varit ett privat företag. Vid jämförelsen stöter man dock ganska snart på hinder.

– Vi har till exempel ett åtagande att hålla en resursberedskap i krig och därmed vidhängande vidmakthållandekostnader. Vår målsättning är att få till stånd en särredovisning av dessa kostnader.

– I den allt hårdare konkurrenssituationen vi dagligen möter konkurrerar vi med företag som normalt inte har dessa krav på sig.

Är avdelning Apparat inom division Flygteknik ett företag inom företaget? Avdelningschefen har inget emot den jämförelsen och motiverar tankegångarna:

– Vi har precis samma resurser som ett högtekniskt verkstadsföretag och Apparat kan därför ses som ett komplett företag. Foto: Barbro Bergström

Försvarsinriktning

Marknadsföringen inom avdelningen har svängt något under det senaste året. Under 1984 har man gjort vissa erfarenheter vilket gör att man nu inför 1985 ändrar kursen något.

– Vi var under 1984 hårt engagerade i att marknadsföra oss utanför svenska försvaret såväl i Sverige som utomlands.

Men i dag kan vi konstatera att vår huvudmarknad nu och i framtiden är

och förblir försvaret och följaktligen kommer huvuddelen av våra marknadsansträngningar att inriktas mot försvaret, förklarar Claes-Göran.

Motivation ger bra resultat

Det är en gammal sanning att en chef inte kan göra särskilt mycket ensam.

Han är beroende av sina medarbetare och deras kompetens. Janne Carlzon eller någon annan "guru" har sagt att alla högtekniska verkstadsföretag och industrier i dag har ungefär samma resurser, maskiner, datorer och så vidare. Det man slåss om och konkurrerar med är människorna!

Claes-Göran vill betona det viktiga i avsikten med målsamverkan.

– Min ambition är att delge alla anställda avdelningens, divisionens och slutligen sektorns och koncernens mål.

Detta för att skapa motivation inför sina arbetsuppgifter. Jag tror att genom att delge så många medarbetare som möjligt definierade mål och krav själva har en stor möjlighet att påverka vårt resultat positivt.

Eget ansvar

– Ett steg i motivationsskapande åtgärder har tagits inom produktion. Vi har organiserat om verkstadsfunktionen i ett antal verkstadstråk med självständiga verkstadschefer. Vi har skapat grupper som har fått eget ansvar och resultatkrav inom sitt verksamhetsområde.

– Två av dessa stråk har i dagarna kommit i gång med något som vi kallar för samverkansprojekt. Verkstadschef, operatörer och konsult har fått till uppgift att utreda hur man på smartaste sätt ska bedriva jobbet, var maskinerna ska stå, hur flödet inom just den verkstadsenheten ska gå och så vidare. Vi har också flyttat ut närservicen bestående av närplanering och produktionservice ut i verkstäderna till vad vi kallar administrativa centra.

Idéerna sprutar

På tekniksidan har målsamverkan fått andra konsekvenser. Även där finns det grupper med självständigt ansvar som ska utnyttja sina resurser på bästa sätt. – Tack vare detta delegerade ansvar har en formlig lavin startat här. Idéer och ambitioner kan fritt komma till tals. Det är upp till respektive gruppchef att bedöma om idéerna är intressanta och värda den kostnad som de medför.

– Vi har kommit fram till att det inte går att gå ut och marknadsföra en idé utan vidare. För att kunna gå ut med seriös marknadsföring måste man ha en hårdvara som en tänkbar kund kan lägga handen på. Men att först kläcka en idé och sedan snabbt den på marknaden kostar inte värst mycket. I gengäld ger det stimulans till ingenjörerna att spinna vidare.

Samarbetet med universitetet

Kontakterna med Linköpings universitet och Tekniska högskolan blir allt tätare. Redan idag kompletterar vi avdelningens tekniska resurser med superresurser från högskolan.

– Vår huvudmarknad nu och i framtiden är och förblir försvaret. Följaktligen kommer huvuddelen av våra marknadsansträngningar att inriktas mot denna kund, säger Claes-Göran.

– Vi har förstått att vår huvudkund, svenska försvaret, uppskattar oss som leverantörer. Vi vet att det finns många arbetsuppgifter framför oss, fortsätter avdelningschefen.

– Folket på universitetet befinner sig ju så långt fram på teknikens framsida som det överhuvudtaget är möjligt idag.

1984 – ett utmärkt år

– Förra året gick fantastiskt bra för oss, långt över alla prognoser, säger Claes-Göran.

– Vi har förstått att vår huvudkund försvaret uppskattar oss som leverantörer. Vi vet att det finns många arbetsuppgifter framför oss. Jag börjar mer och mer inse vilken fantastisk resurs avdelning Apparat är och jag har under min korta tid här fått många bevis på den inre kraft som finns. Jag ser med stor tillförsikt på avdelningens framtid, avslutar Claes-Göran Bringdal.

AVDELNING APPARAT

Värt att veta om avdelning Apparat

Avdelning Apparat är den största avdelningen inom division Flygteknik i Linköping.

Avdelningen har 277 anställda. Den externa ordergången var 1984 115 Mkr. Avdelning Apparat producerar materielunderhåll, modifiering, teknisk konsultverksamhet och underhållsstöd för system och apparater i fartyg, fordon och militära luftfarkoster främst inom teknikområdena

- hydraulik
- pneumatik
- elektronik

Pumpar, växellådor, landställ, styrsystem, navigation, bränslesystem och miljösystem är exempel på produkter som avdelningen underhåller.

– Under den korta tid jag varit här har jag upptäckt vilken fantastisk resurs Apparat är. Jag ser med stor tillförsikt på avdelningens framtid!, säger Claes-Göran bestämt.

LINKÖPING

Precision i 28 sekunder

Sex män med små, nätta, blå plastmössor kommer in i rummet.

Ytterligare tre dyker upp. Man pratar lågmält. Plötsligt säger en av dem "nu" och alla griper var sin blå tång och går fram mot en stor ugn. Luckan öppnas och de sex drar med tångerna ut en stor, het, 70-kilos, mjuk glasskiva.

De gamla Saab-tillverkade J32 Lansenplanen flyger som aldrig förr. I dag används de i första hand för målbogsring. De gamla verktygen som användes vid tillverkning av huvarna skrotades på 70-talet. I början av 80-talet beslöt man att kärorna skulle vara i tjänst längre än beräknat. Och för att piloterna skulle kunna flyga med fullgod sikt behövdes nya huvar.

Eftersom fackkunskapen finns vid FFV Underhåll i Linköping, som i början av 70-talet gjorde huvarna, gick ordern hit.

Tillverkningen påbörjades under 50-talet vid det 1969-70 nedlagda CVV (Västerås).

Specialverktyg

Sagt och gjort. Nytt verktyg tillverkas. Men det är inte vilket verktyg som helst.

Det är ett block av trä format som en Lansen-huv och klätt med flaneltyg. En kåpa full med värmeslingor täcker blocket. Runt blocket nere vid golvet ser man de hydrauliska fastspänningsanordningarna.

70 kg glassmassa

Några minuter före själva dragningen

kommer nio man in. De har mössor dels för att skydda huvudet mot eventuellt rinnande hett fett från kåpan, dels för att inte förorena glasskivan. Sex av grabbarna ska snart lyfta det 70 kilo tunga och 12 millimeter tjocka acrylglaslet ut ur ugnen. Skivan har då legat en timme i 160 grader. Grabbarna har var sin specialtång, som de snabbt fäster i "sin" del av skivan.

Nu har de 28 sekunder, och inte ett dugg mer, på sig att bära den mjuka, heta glassmassan från ugnen till blocket för dragning och formning.

Blocket har förbehandlats. Flanellduken har smetats in med en blandning av 10 kilo smörjfett och 2 liter olja. Det har hettats upp till 125 grader av värmeslingorna i kåpan. Genom små fönster i kåpan kan man se hur fettets första bubblor, sedan rinner.

Det stora lyftet

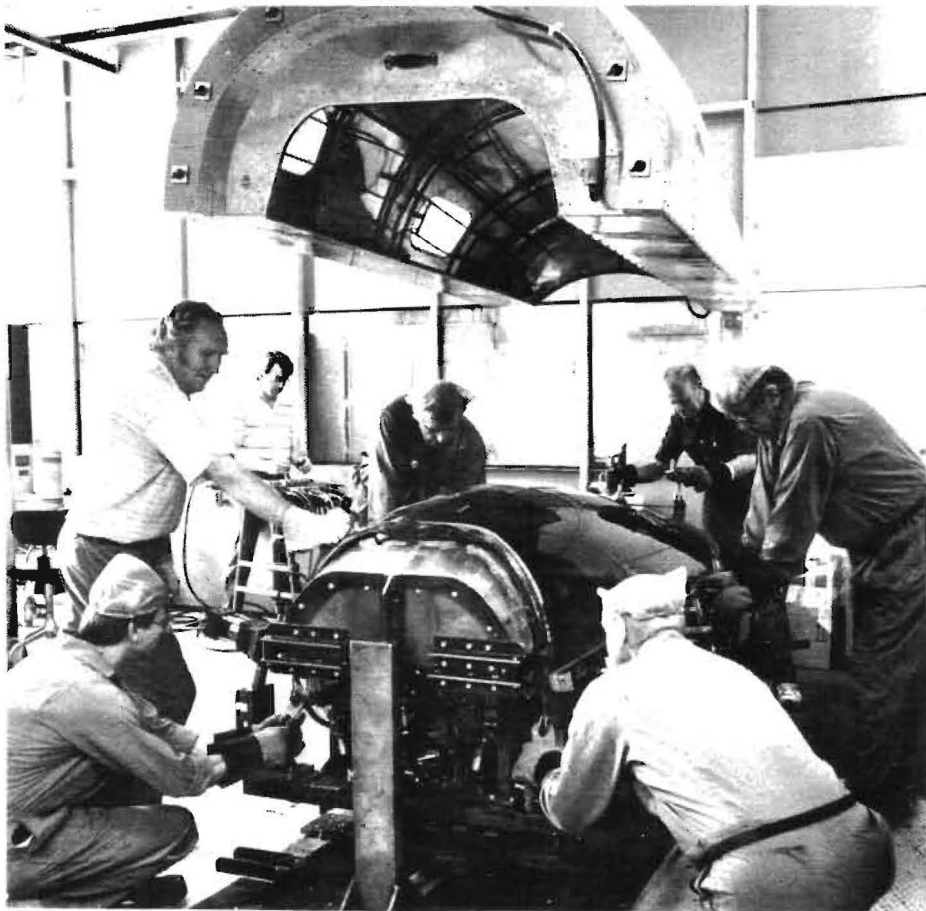
Nu är det dags. Samtidigt som de sex går fram till ugnen för att lyfta ut den heta skivan, ställer sig en vid framkanten av blocket för att styra den viktiga mittlinjen – kommer skivan för mycket åt ena eller andra sidan måste detta justeras inom fem sekunder. En annan ska spänna vajern i framkanten och en tredje ska sträcka i bakkanten och samtidigt sköta alla hydrauliska fastspänningsanordningar.

Att stå bredvid under dessa 28 hektiska sekunder var en fantastisk upplevelse! Samarbetet är här A och O. Det gäller att vara uppmärksam. En skriker en order – andra lyder snabbt som ögat. När U-Aktuellts reporter var där tog det exakt 28 sekunder att få skivan på plats och spänningsanordningarna åtdragna!

Sågning för hand

Nu ska den färdigformade huvan ligga spänd över blocket i 1,5 timme och kallna. Därefter tas den loss och tvättas. Nu kan man med blotta ögat se om skivan har defekter. Är de inte alltför allvarliga poleras den med slipduk. Därefter sågas huvan för hand med sticksåg med specialblad till nästan färdigt skick. Skivan är nu 11 millimeter tjock.

Efter all sågning och övrig hantering måste huvan åter in i ugnen för att normalisera alla spänningar. Detta sker i 90 grader under åtta timmar.

Här är grabbarna som just gjort det stora lyftet! Frv Bosse Samuelsson, Ove Frid, Birger Elofsson, Ingvar Johansson, Helge Karlsson. Tage Ling och Lars Hallén hjälps nu åt att dra den 70 kilo tunga acrylglas-kivan så att den får formen av en Lansen-huv. Foto: Niklas Forslind

BD ser inget "tak"

Hos division Basmateriel finns en avdelning som har ett problem: Att få lokalerna att räcka till.

För tio år sedan var dom 4 anställda, idag är dom 18. Den avdelning som avses är BD, där B står för Basmateriel och D för Data.

Avdelningen kan sägas stå på fyra ben, vilket vi ska förklara nedan.

Verksamheten inom BD kan sammanfattas med tre ord: Elektronikutveckling, programvaruutveckling och mätteknik. Till detta kommer det sedan "hedenhös" etablerade arbetsområdet: Reparation och underhåll av utbytesenheter, vanligtvis olika slag av de elektronikutrustningar som ingår i flygplatsbelysnings- och reservkraftsutrustningar.

Elektronikutveckling...

innebär precis vad ordet står för: Utveckling av elektronisk utrustning för olika system. Just nu till exempel Tomas Sundin, Anders Nordling, Bengt Norlin och Henry Sundh sysselsatta med att utveckla en ny elektronikdel till VVIS(Vägväderinformationssystem).

Även till SFT-bilen (SAAB Friction Tester) ska BD utveckla en ny elektronikenhet. Där tog avdelningen först fram en specifikation över vad den nya elektroniken skulle klara av vid mätning av friktion. Sedan fick man uppdraget att ta fram en prototyp i konkurrens med många andra stora företag i branschen. Ansvarig för framtagningen av elektroniken är Lars Millgård med assistans av bland andra Anders Bodin och Thomas Sundin. BD har sedan något år ansvar för världsservicen och all kursverksamhet för SFT-bilen. Ansvarig där är Per-Erik Persson.

Ett elektronikjobb, som hamnat hos BD nyligen, är att utveckla ett elektroniksystem för flygplatsbelysningar, anpassade för utländska flygplatser. För DE-ICING-projektet i Luleå har ett styrsystem utvecklats av bland andra Åke Peterson. Kretskortslayouten för avdel-

Här är mannen som håller i verksamheten på BD!
Från Börje Nordin och Göran Bäckström.
Foto: Hans Brännström

ningens kretskort konstrueras av Hugo Mattsson.

Programvaror...

är det andra benet som BD vilar på. Även här pågår utveckling med sikte på VVIS och SFT, samt till RST-bilen (Road Surface Tester). De tidigare nämnda Tomas Sundin och Anders Nordling arbetar på heltid med olika programvaruutvecklingsarbeten.

Inom mättekniken...

kan BD utföra många typer av arbeten, främst i form av utvärderingsuppdrag. Ett sådant var ett jobb där BD fick i uppdrag av BFR (Byggnadsrådet) att utföra temperaturmätningar i Are-sjöns botten och vatten, för att få svart på vitt på vad sjövärmearrättningens värmväxlare orsakade för temperaturförändringar i sjön. Bland "gräsrötterna" är det främst Billy Backman som arbetar med mätteknik.

– Men inom detta område kan vi åta oss mera arbete, säger BDs chef Göran Bäckström. Vi ska marknadsföra våra mättjänster bättre i framtiden. Vi tror oss veta att det finns arbeten att "hämta hem" inom detta område.

Underhåll och reparation...

av utbytesenheter var en gång i tiden huvudsysselsättningen för BD. Men det var då det. Då var man fyra anställda som arbetade med detta tillsammans med Ulf Kjellin som ser till att kunderna får sin materiel i tid. Nu är det Sigrid Uhlin och Ingvar Jonsson som "lever" på det. Forsvarets krympande kassa har satt sina spår även här.

Det känns fånigt...

att fråga om framtiden när det gäller elektronik och data. Det vet ju alla hur den marknaden är.

– Herregud, det finns hur mycket jobb som helst, säger Börje Nordin.

– Det handlar om att gäpa över lagom mycket.

– Vi har på tio år vuxit från fyra man till 17 man och en kvinna. Vad som begränsar vår verksamhet är tillgången på lokaler. Vi har det lite trångt, både med kontor och verkstadslokal.

– Tendensen är helt klar, fortsätter Börje. Utvecklingen går mot mer elektronik och data i de produkter vi arbetar med. Vi avser att expandera, både civilt och militärt och såväl inom elektroniken som programvaruområdet.

"Treeniga" AS40 är inte bara testriggar . .

Det spelar ingen roll vilken kategori besökarna vid FFV Underhåll i Arboga representerar – testriggarna måste alla se!

Att få "köra" Viggan är en önskedröm för många gäster, oavsett om man är chef för flygvapnet eller vanlig skolelev.

Testriggarna, som innehåller kompletta elektroniksystem för både JA 37 och AJ/S 37, hör hemma hos sektion Systemfunktioner, AS40, avdelning Systemteknik.

Det ligger nära till hands att tro, att denna utrustning för cirka 48 miljoner kronor, är sektionens viktigaste verksamhet.

– Ingalunda. Visst är testriggarna mycket betydelsefulla för oss, men arbetsområdena inom AS40 omfattar väldigt mycket mer, säger Rolf Anderson, sektionschef för Systemfunktioner.

När Rolf Anderson ska försöka sig på att beskriva verksamheten inom AS40, väljer han att göra det på "bibliskt sätt":

– Hos oss finns hela "treenigheten" med "Fader, Son och Ande" representerad, säger han till den något förvånade in-

tervjuren.

– "Fadern" motsvaras av de traditionella arbetsuppgifterna: Att ta fram underhållsunderlag för flygplansapparaterna, granska programvara och konstruktioner, samt upptäcka fel och möjligheter till förbättringar.

– Härav följer "Sons" uppgifter: Testprogrammering på apparat- och systemnivå, samt utveckling av diverse hjälpmedel för att tillgodose "Faderns" behov.

– "Den Helige Ande" motsvaras av arbetsuppgifter som rör datorernas "inre själsliv", programvaran. Det är dessa som ska se till att flygplanssystemen kan utföra sina uppdrag på marken och i himlen, "predikar" Rolf och tillägger att han själv är en bland 17 AS40-"lärjungar".

Motsatsen till "Brödundret?"

Sektionschefen medger att jämförelsen haltar här och var. Ta bara detta med "Brödundret", då Jesus gjorde enorma mängder mat av endast två fiskar och fem kornbröd: På AS40 har man lyckats göra nästan motsatsen, det vill säga "förvandla" den föråldrade och skrymmande utrustningen i teletestbilen till en liten, men ännu mer funktionell systemprovenhet! Rolf berättar:

Sektion Systemfunktioner samarbetar ofta med övriga Avionikavdelningar. Här flankeras Lennart Balgård, sektion Elektronikutveckling inom avdelning Konstruktion och Publikation, av Rolf Anderson och Lennart Olofsson från AS40.

– Vi håller på med Systemprovenheten som ska demonstreras för kunden FMV redan nästa vecka, förklarar Rolf.

Foto: Ingemar Kjellberg

Värt att veta om Systemfunktioner

Sektion Systemfunktioner, AS40, tillhör avdelning Systemteknik inom division Avionik.

Sektionen har 17 anställda och sektionschef är Rolf Anderson.

Orderingången 1984 uppgick till sju miljoner kronor.

AS40 sysslar bland annat med följande:

- Systemassistans
- Flygplandatorer
- Systemtest
- Utvecklingshjälpmedel
- Systemtestutrustning

Allt för att förse förbanden med systemtestprogram och instruktioner, samt FMV, förband och interna enheter med konsulttjänster i systemtekniska frågor.

AS40 återfinns i By 31, samt By 198 vid FFV Underhåll i Arboga.

– Teletestbilar används bland annat för yttre prestandakontroll av JA 37.

Att hålla dessa bilar i drift och modernisera elektroniken i takt med utvecklingen ända fram till dess att Jakt-Viggan gjort sitt, skulle bli både dyrt och opraktiskt.

– Därför fick vi en beställning från FMV i april 1984 på en helt ny systemprovenhet. Denna skulle rymma funktionerna för både yttre och inre prestandakontroll. Den sistnämnda kontrollen av JA 37 sker idag med hjälp av ett "yttre minne", en sorts bandspelarutrustning, som kopplas till flygplanets centraldator och utgör en så kallad "minnesbank", förklarar Rolf.

– Vi behåller "yttre minnet", men kopplar det nu till den nya systemprovenheten, som innehåller en egen dator och kan kommunicera med centraldatorn i flygplanet. Skulle vi slaviskt ha ersatt teletestbilen hade förstås slutresultatet blivit ett annat.

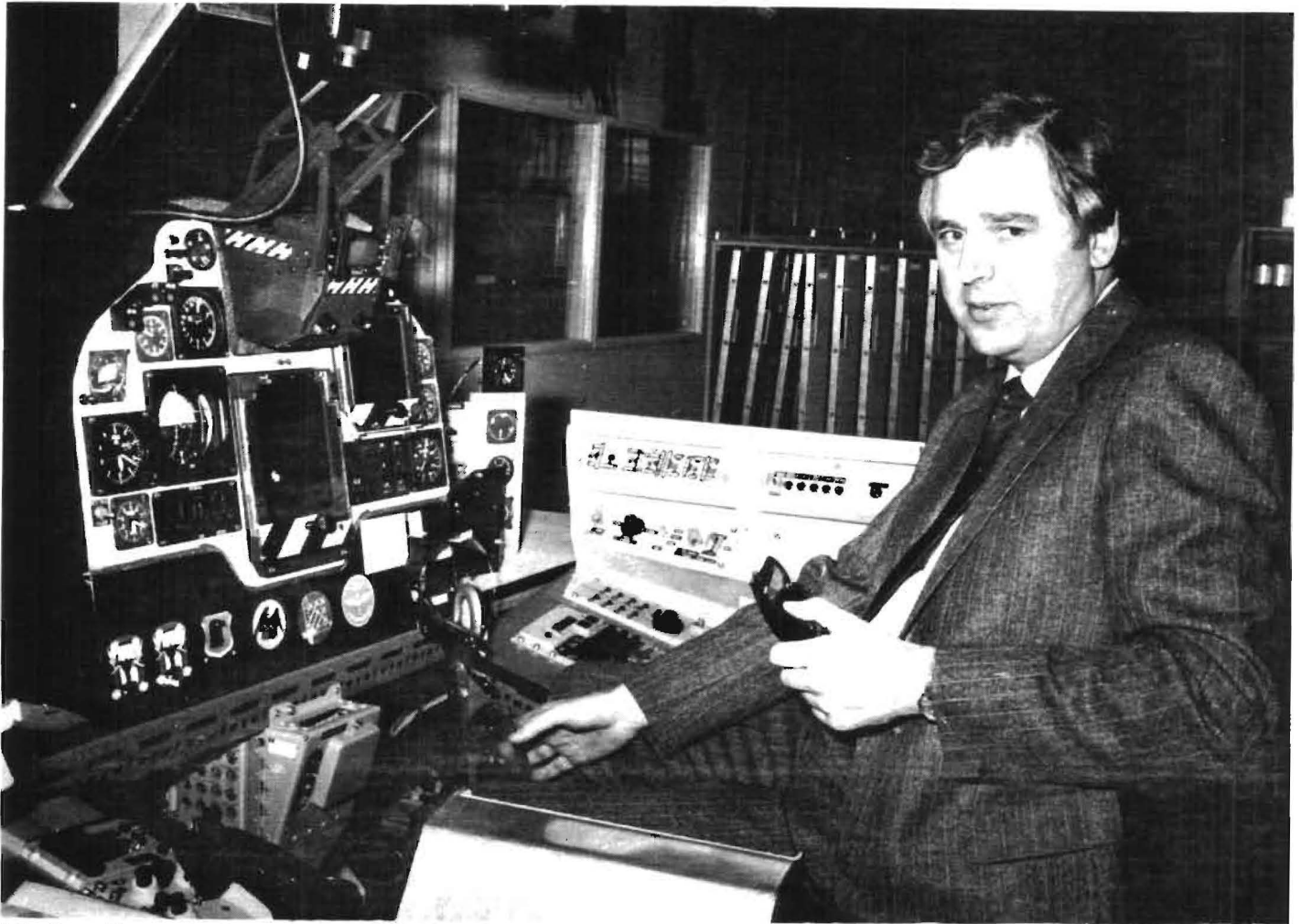
Istället har vi passat på att förbättra hela testsystemet och utöka det med fler funktioner än tidigare, fortsätter han.

Klar för leverans

Redan i vecka 12, det vill säga kommande vecka, ska en funktionsmodell av systemprovenheten levereras till FMV.

– Vi ska bara demonstrera modellen för FMV och behåller den sedan hos oss för vidareutveckling. I första hand gäller det att bevisa att den kan användas för beväpningssystemtest mot enstaka balklägen.

– Under varje JA 37 finns sex "balkar", som man hänger upp vapnen på. Med det gamla testsystemet har man bara kunnat testa en och en. Med vår sys-

När Rune Nyman, FFVs nye Generaldirektör, besökte FFV Underhåll den 7 mars 1985 fick även han ta sig en titt på testriggen i By 198.

GD är i gott sällskap. Vid dessa spakar har de flesta av företagets högborna gäster "provflugit" Viggen.

Foto: Ingemar Kjellberg

temprovenhet ska man kunna testa alla sex samtidigt, säger Rolf.

– Beväpningssystemtesten blir således mycket mer rationell och effektiv. Detta är bara ett exempel på nya funktioner.

Under arbetets gång har vi hela tiden fått nya idéer till vidareutveckling. Tanken är att dessa funktioner ska kunna byggas in i enheten senare i de reservutrymmen, som redan nu ingår.

– I slutet av juni 1985 ska prototyp 1 och prototyp 2 levereras. Till skillnad från den första demonstrationsmodellen, ska då hårdvarudelen vara fullständigt utbyggd. Därefter följer serie-tillverkningsunderlag plus en sista uppdatering av programvaran. Innan dess ska dock FMV ha utfört miljöprovning på de levererade prototyperna.

– Även om AS40 ansvarat för framtagningen av den här enheten, så har vi naturligtvis inte gjort allt jobb själva. Till vår hjälp har vi haft övriga Avionik-avdelningar, som med sina respektive expertområden bistått oss på olika

sätt, förklarar sektionsschefen.

Viktiga uppgifter

– Detta med systemprovenheten är bara ett exempel på verksamheten inom AS40. Ett av de största projekt vi deltagit i är modifiering av CK 37, centraldatorn i AJ/S 37. Vi har – enkelt uttryckt – utökat dess minneskapacitet. Nu förväntar vi oss att få göra samma jobb med dator 107, centraldatorn i Jakt-Viggen. Även här samarbetar vi med fler avdelningar inom vår division.

– En annan grundaktivitet hos oss är att förse förbanden med testprogramvaror, introducera och föra ut nya förbättringar.

– Och så har vi ju som sagt testriggarna! Från början var det meningen att de endast skulle användas för underhåll av programvara. Som det är nu tar vi ut mycket mer drifttid av riggarna, sedan vi bland annat visat FMV att det går att utföra operativ provning också, säger Rolf.

Med hjälp av elektroniksystemet simuleras operativa driftsfall. Man kan till exempel genom olika spakrörelser få "planet" att uppföra sig på ett visst sätt. Vi har väldigt stor nytta av testriggarna och bistår även andra avdelningar och sektioner med systemtestkörning, när det behövs.

– Vi och AS70 utbildar även extern personal med hjälp av testriggarna, fortsätter han.

Åter till detta med "Fader, Son och Ande", som Rolf liknade sektionens arbetsområden med inledning-vis. Det kan ju tänkas att någon föranleds att undra om det handlar mer om tro än om vetande på AS40?

– Nej, verkligen inte. Men när vi ibland utreder misstänkta feluppträdanden där miljöfaktorer, konstruktionsfinesser och användarmissbruk samverka på ett maximalt ofördelaktigt sätt, så är kommentaren ofta given: "Man kan bli religiös för mindre" ... avslutar Rolf.

Här finns experterna på samordning och system

Automatiska testutrustningar används alltmer för felsökning i flygplanens elektroniska enheter.

Ibland räcker dock inte ens automatiken till. Felet går inte att spåra. Då krävs ett tillskott av mänsklig sakkunskap och förmåga att få fram sambandet mellan de olika apparaterna i hela elektroniksystemet. Här kommer sektion Flygtelesystem, AS30, med i bilden.

– Vi jobbar med de flesta flygelektroniksystem som flygvapnet använder sig av idag. Till våra arbetsuppgifter hör projektsamordning, systemassistans och framtagning av underhållsstatistik, men vi bistår också landets flygflottiljer med tekniska stöd direkt på plats, säger Karl-Gunnar Näslund, chef för AS30.

– Eftersom vårt verksamhetsområde omfattar hela flygelektroniksystemet ansvarar vi för projektsamordning åt Försvarets Materielverk. Detta för att underlätta förhandlet med beställningar på underhåll inom flygelektronikens område.

– Vi samordnar HUS- och FUS-verksamheten inom division Avionik, vilket är FMVs Underhållsavdelnings beställningar till FFV Underhåll. HUS innebär tekniskt underhållsstöd, medan FUS är framtagning av föreskrifter till nämnda underhåll, förklarar Karl-Gunnar och fortsätter:

– För FMVs sakbyrå FlygEl samordnar AS30 på liknande sätt systemassistans, det vill säga tekniskt systemarbete. Den delen gäller både vår egen division och division Flygteknik i Linköping.

– Totalt omfattar projektsamordningen order för cirka 40 miljoner kronor per år.

Värdefull statistik

Hur ser felintensiteten på flygplan 37 ut rent statistiskt?

Den frågan kan AS30 besvara. Ur DIDAS FLYG, FMVs datoriserade driftuppföljningssystem, överförs nödvändig information till UNIHP, sektionens eget materieluppföljningssystem.

– Vi avger årsrapporter och även lägesrapporter kvartalsvis, där vi talar om för kunden FMV hur det ser ut på underhållssidan. Alla felyttringar och utförda åtgärder finns lagrade i en dator. Vi sammanställer materialet och redovisar det bland annat i diagramform.

– JA 37, Jakt-Viggen, har vi följt från "födelsen" budgetåret 1980/81 på detta sätt. AJ/S 37, Viggens attack-, skol- och spaningsversioner, har vi haft uppsikt över ännu längre tid, berättar Karl-Gunnar.

Bästa hjälpmedlet

I varje JA 37 finns två bandspelare, UTB och RUF. Den förstnämnda används i utbildningssyfte och registrerar

Claes Wennerlund, serviceingenjör inom AS30, bistår löjtnant Jan-Olov Jonsson, F 4, med felsökning i Jakt-Viggens elektroniska system. På bilden ser vi det "yttre minne" som kopplas till flygplanets centraldator för inre prestandakontroll. Foto: Claes Iörnskiöld

hur piloten utför sitt uppdrag rent taktiskt. Den andra bandspelaren, RUF, registrerar 800 olika signaler och är ett ytterst viktigt redskap i underhållsbytte.

– RUF är nog det bästa hjälpmedlet som finns på underhållssidan, när det gäller felsökning i det elektroniska systemet. Inom AS30 ansvarar vi för drift och underhåll av markstationer till RUF. Sådana markstationer ska finnas vid samtliga flygförband i framtiden, säger sektionsschefen.

– RUF kommer även att finnas i flygplan 39, JAS. Under 1985 ska vi börja framtagningen av en markstation också för denna registrering.

– Inom AS30 har vi en medarbetare som är delprojektledare för samordningen av framtagning av underhållsutrustning för JAS.

– Några andra jobbar med att mata in

Värt att veta om Flygtelesystem

Sektion Flygtelesystem, AS30, tillhör avdelning Systemteknik inom division Avionik. Sektionen har 20 anställda och sektionsschef är Karl-Gunnar Näslund. Orderingen 1984 uppgick till 22 miljoner kronor. Huvudkund är Försvarets Materielverk.

AS30 har följande affärsidé:

- Utveckla, marknadsföra och tillhandahålla konsulttjänster inom flygelektroniksystem.
- Verksamheten omfattar projektsamordning, underhållsberedning, driftuppföljning, teknisk konsultverksamhet, samt driftassistans till användarna.
- AS30 utgör också en stödfunktion för apparathandläggare i systemtekniska frågor.

Sektion Flygtelesystem återfinns huvudsakligen i By 31, men även i By 34 och By 69 vid FFV Underhåll i ArboGA.

– Inom området underhållsanalys är vi en resurs för interna och externa systemanalytiska utredningar i samband med underhållsberedning av befintliga och nya flygplanssystem.

Avioniks underhållsåtgärder i DIDAS FLYG. De hjälper också till med utdataservice, när sådana behov uppstår.

– En annan medarbetare ansvarar för Plandatasystem Flygplanunderhåll, PDS FU, inom vilket vi tar fram Underhållsplanmaterial, UHP-M, som styr underhållet av elmateriel i flygplan och markutrustning. Det är en sorts "närvar-hur" för underhållet, säger Karl-Gunnar.

Tekniskt stöd

– Under hela uppsättningen av flygplan 37-divisioner har vi haft systemingenjörer stationerade vid respektive förband. Deras uppgift är att vara ett tekniskt stöd för förbandens egen personal och hjälpa till med testutrustningen och felsökningen. Det krävs gedigen kunskap och utbildning för att få arbeta med flygplanen i den här typen av systemtest. Minsta lilla fel kan förorsaka att planet skadas och därmed stora kostnader, förklarar Karl-Gunnar.

– Trots all modern autotestteknik kan det ibland vara rent hopplöst att komma på var felet uppstått i elektroniksystemet. Vi har flera exempel på sådana felsökningsproblem, där vi verkligen tvingats skrapa ihop all tänkbar sakkunskap för att lyckas.

– Utvecklingen inom flygelektronikens område går ständigt framåt. För vår del gäller det att hänga med i varje utvecklingsfas och se till att vi behärskar även morgondagens flygelektroniksystem, avslutar Karl-Gunnar.

Ökade kunskaper om luftdata i JA 37

– Vi har inriktat den här kursen på att öka förståelsen för hur luftdataenheten i flygplan JA 37 fungerar i verkligheten.

Det säger Örjan Johansson, kursledare för den femdagarsutbildning om reparation av Luftdata 5, som nyligen ägt rum vid FFV Underhåll i Arboga.

Örjan jobbar inom sektion Flygplaninstrument/Luftdata, AF80, som både tagit fram kursmaterial och arrangerat kursen.

– En sådan här utbildning ger alltid deltagarna något väsentligt, säger Kjell Lindholm, kursdeltagare från F 4, Frösön.

Luftdataenheten i Jakt-Viggen heter LD 5 och är tillverkad i Los Angeles, USA. På uppdrag av FMV har AF80, avdelning Flygelektronik, tagit fram en beskrivning över LD 5. Denna beskrivning har fungerat som kursmaterial under LD-kursen den 11–15 februari 1985.

– Utbildningen riktar sig till reparatörer som jobbar just med LD 5 i sitt dagliga arbete. Man kan reparera luftdata i

två nivåer. Dels i en automatisk teststation, ATS 10, där man byter ut felaktiga kretskort eller andra underenheter.

– ATS 10 finns på FFV Underhåll i Arboga, samt på F 4 i Östersund och F 13 i Norrköping. Vi har därför inbjudit reparationspersonal från dessa förband, samtidigt som vi utbildar våra egna nyanställda inom avdelning Flygelektronik, berättar Örjan.

– Nivå två beträffande reparation av luftdata är när man reparerar ner till felaktig komponent. Det kunnandet finns bara här inom division Avionik, tillägger han.

Tiotal deltagare

Av kursens åtta deltagare representerar sex personer nivå ett angående LD-reparationer. Kjell Lindholm och Claes-Göran Eidet från F 4, Bernt Sundqvist, Per-Olof Blid och Lennart Cederborg från F 13, samt Olle Samuelsson från AF54 inom avdelning Flygelektronik.

Jörgen Nilsson och Michael Larsson, båda nyanställda vid AF80, representerar nivå två reparationer och teknisk handläggning för digitala luftdata-

system.

Under delar av kursen har även Roland Jansson, AF54, och Kjell Johansson, tidigare AS30, deltagit.

Kursledare har varit Örjan Johansson, Owe Lindqvist, AF86, samt Hans-Olof Fröjd från sektion Radar/Nav/IK, AF20.

– Vi "lånade" Hans-Olof, därför att han har bra kunskaper om luftdata och mikrodatatorer sedan tidigare arbetsuppgifter, säger Örjan.

Efterlyser fler kurser

Kjell Lindholm jobbar på F 4 vid flottiljens apparatunderhållsverkstad. Han är mycket positiv till den utbildning han fått under kursveckan.

– Egentligen borde det ordnas liknande kurser för alla typer av apparater som vi arbetar med i ATS 10. Teststationen kan visa oss på många felområden, men när den inte räcker till måste vi vara insatta i systemet för att kunna få en korrekt felbild, säger han.

– Ute på förbanden har vi inga möjligheter att anordna sådana här utbildningar själva, eftersom vi saknar det kunnande som krävs. Därför är det väldigt värdefullt för oss att FFV Underhåll inbjuder oss att vara med på den här typen av kurser, fortsätter Kjell.

Viktig kunskap

Michael Larsson jobbade med datorstyrda verkstadsmaskiner på Volvo i Köping innan han kom till AF80 i januari 1985. Han har redan hunnit vara några månader på sin nya arbetsplats där han jobbar med manuell felsökning på luftdata, det vill säga nivå två i LD-reparationerna.

– Den här utbildningen gör att jag får kunskap om hur LD 5 arbetar tillsammans med resten av systemet i JA 37. Det kan naturligtvis inte bli fråga om någon fördjupning i ämnet under en enda kursvecka, men det är ändå värdefullt, säger Michael och fortsätter:

– Det är viktigt att få insikt om hur felbilden ser ut. När fel uppstår ute på förbanden kommer de ju inte till oss och säger att "det är fel på det här kretskortet", utan de talar om hur planet har uppfört sig. Det är då jag kan ha nytta av de kunskaper den här kursen fört med sig, förklarar Michael.

Kursansvariga och kursdeltagare vid LD-kursen på FFV Underhåll den 11–15 februari 1985. Stående fr v: Kjell Johansson, FMV: FuhD, Owe Lindqvist, AF80, Kjell Lindholm, F 4, Bernt Sundqvist, F 13, Michael Larsson, AF80, Lennart Löow, sektionschef, AF80, Jörgen Nilsson, AF80, Hans-Olof Fröjd, AF20, och Olle Samuelsson, AF50. Sittande fr v: Claes-Göran Eidet, F 4, Lennart Cederborg, F 13, Roland Jansson, AF50, Per-Olof Blid, F 13, och Örjan Johansson, AF80. Foto: Hans Hedin

Senaste JAS-nytt

Verksamheten följer gällande planer. 1984 har uppbyggnaden uppgått till 20 miljoner kronor. (En höjning från åtta miljoner kronor 1983.)

Detta är lägre än väntat, men utifrån vad som hänt under året, är det ett fullt tillfredsställande resultat. Beräknat på heltidsarbetande personer är nu ett 30-tal direkt knutna till JAS-kontraktet.

Under året har ett antal kontrakt slutits, vilka främst har anknytning till autotestområdet.

Inom projektet har även några aktuella personbyten skett.

Från årsskiftet övertar Sören Utterström, AS34, objektledarskapet för Underhållsutrustning. Denna funktion har tidigare skötts av Hans-Göran Marklund, AS90.

Hans-Göran koncentrerar sig på linjebefattningen som ansvarig för Utrustningsplanering.

Görna André, SH70, som redan tidigare är objektledare för Produktionsberedning, utökar sitt objektledarsvar med Föreskrifter och Testprogram. Denna del av verksamheten har Börje Engström, FF90, ansvarat för. Han avgår med pension i april 1985.

Både Sören och Göran tillhör fortfarande

de organisatoriskt sina tidigare linjebefattningar.

Kerstin Lindberg-Göransson, SC02, övertar befattningen som ansvarig för ekonomi- och affärsfrågor, samt tillika ställföreträdande Projektledare. Kerstin har tidigare jobbat som controller inom division Service.

Marianne Helander, UC72, övergår till anställning utanför FFV.

Övergången, då Kerstin ska ta över Mariannes arbetsuppgifter, sker den 18 mars 1985.

Projekt JAS tackar för fina insatser under 1984 med förhoppning om ett gott samarbete Projekt - linje under 1985!

Marianne Helander, UC72.

Sören Utterström är ny objektledare för Underhållsutrustning.

Kerstin Lindberg-Göransson övertar ansvaret för ekonomi- och affärsfrågor, samt tillika ställföreträdande Projektledare.

Göran André, utökar sitt objektansvar med Föreskrifter och Testprogram.

51 100 för MR-förslag

- Hur mycket folk vi än skulle anställa i form av tekniker och ingenjörer så skulle det ändå aldrig föra med sig samma värdefulla resultat som era förslag gjort och gör. Det sa Per Nymark, chef för Reparationsverkstaden inom division Motor, med anledning av Centrala Förslagskommitténs senaste ersättning till sju anställda på MR.

Tillsammans får de sju dela på hela 51 100 kronor!

Det rör sig om tre inlämnade förslag, som Centrala Förslagskommittén funnit vara värda ovan nämnda summa pengar: Ändrad arbetsgång beträffande skovlar och ledskenor för RM8 A, montering av styrventil för pulver till termisk sprutning, samt förslag till maskeringsverktyg och brännkammargavel för RM8 A och B.

Samtliga förslagsställare återfinns på MR55 och MR54.

Per Nymark gratulerade och tackade förslagsställarna vid MR, som häromdagen fick sammanlagt 51 100 i ersättning.

Från Per Nymark, Åke Svensson, Tommy Eriksson, Hans-Åke Persson, Per Eklund och sittande Anders Andersson.

Foto: Ingemar Kjellberg.

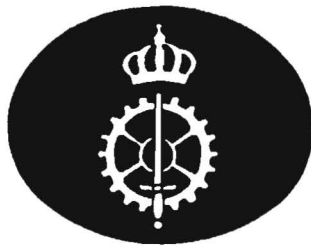
Driftvärnet vill engagera kvinnor

Enligt regeringsbeslut kan från och med den 1 april 1984 kvinnor kontrakteras som ordinarie driftvärnsmän. Förordningen gäller alla myndigheter och verk där driftvärn finns organiserat. Du vet väl om att ett sådant finns på FFV i Arboga?

Kvinnorna kontrakteras för stridande befattningar som meniga i driftvärnsförbanden på samma villkor som männen.

Grundutbildningen för kvinnor omfattar 120 timmar uppdelat i två omgångar. Detta är samma grundutbildning som för män vilka inte fullgjort grundutbildning som värnpliktiga.

Före krigsplacering i förband (grupp) ska utöver nämnda grundutbildning två års kontrakterad utbildning om 20 timmar genomföras. Denna utbildning

genomförs vid det förband (grupp) där kvinnan kommer att krigsplaceras.

Om intresse finns inom FFV i Arboga kommer en information att hållas om antagning, utbildning, utrustning, samt Hemvärnets och Driftvärnets uppgifter med mera.

Tid och plats meddelas senare, när vi fått in alla svar.

Intresserade kvinnor ombedes kontakta Sigvard Larsson, telefon 1814, eller Hans Andersson, telefon 1535, för vidare information.

Välkomna och väl mött i Driftvärnet!

Hans Andersson,
förbandschef

Hjälp CVA IF att plundra prisbordet!

Skidsektionen inom CVA IF gör ett nytt försök att anordna klubbmästerskap på längdåkning söndagen den 17 mars 1985. Förra gången satte den stränga kylan plus alltför få deltagare stopp för skidtävlingen.

Nu ska det ske, närmare bestämt klockan 13 på söndag.

Start/mål: Jädersskogen bakom "Nalles". Följ röd snitsel, så hittar du startplatsen.

Klassindelning:

Damer 5 kilometer

Herrar 10 kilometer

Damer, veteraner, 5 kilometer

Herrar, veteraner, 10 kilometer

(För att räknas som veteran ska man ha fyllt minst 43 år.)

Motions- och familjeklass 10 kilometer

I motionsklassen utlottas priserna. CVA IF hälsar att de har ett fint prisbord i år.

Anmälan skulle egentligen ha skett redan den 13 mars till Per-Arne Bergström, SKO4, men han godtar säkert förseningen till den 15 mars på grund av tidningsutgivningsdagen samma datum.

CVA IF hälsar både åkare och åskådare välkomna till årets klubbmästerskap!

Bo blir ny chef för Informationservice

Den 1 juni 1985 tillträder Bo Tegenborg tjänsten som chef för Informationservice i Arboga.

Bo Tegenborg är 48 år, kommer ursprungligen från Stockholm. Sedan åtta år tillbaka har han eget företag och sysslar med reklamverksamhet, samt grafisk produktion.

Han har sedan 60-talet arbetat med reklam, PR och marknadsföring både på köp och säljsidan. Bland annat kan nämnas Atlas Copcos reklamavdelning, Åkerlund och Rausing, samt Sydsvenska Dagbladets civiltryckeri.

Vi Ur-CVA:are, som hade möjlighet att delta i besöket på vår gamla arbetsplats den 14 februari 1985, ber härmed att få framföra vårt hjärtliga tack.

Tack för all information och efterföljande middag!

I första hand vänder vi oss till Gurli, Arnold och Hans, men också alla övriga som bidrog till den mycket angenäma samvaron.

Carl Abrahamsson, Karl-Gustav Andersson,

Birger Haglund, Artur Jönsson, Lars Mattson och Tage Wallquist

Tack alla arbetskamrater för den fina gåvan, blommor och "diplom" när jag slutade min anställning vid FFV Underhåll.

Gunnar Andersson, MR43

Den japanska given

Snart är det dags även för mig. Ja, snart och snart. Jag har ju haft åldern inne under flera år nu. Men jag menar att det är ju ännu inte så vanligt i Sverige.

Och jag känner mig inte direkt mogen heller om sanningen ska fram. Vad ska jag göra i kanske fyrtio friska år framöver?

Vad det handlar om? Jo, det ska jag berätta. Man kan bli mörkrädd för

mindre! I senaste numret av SAF-tidningen, nummer 4, kan man läsa att det japanska företaget Hitachi erbjudit alla anställda över 35 ett skattefritt avgångsvederlag på 20 000 kronor vid en fabrik!

Och det gäller faktiskt inte i Japan. Nej, det är vid Hitachis TV-fabrik i Hirwaun i södra Wales i Storbritannien! Företaget garanterar att anställa en arbetslös 16-åring för var och en som antar erbjudandet.

Enligt Hitachi gör företaget stadigt förluster på just denna fabrik och åldersprofilen – med ett genomsnitt kring 40 – anses vara ett huvudproblem. Dessa överåriga är mer sjukliga, arbetar långsammare, har sämre syn och är mera motsträviga inför förändringar!!

Ja, jag säger inte mer. Jag lämnar ord och tanke fria för vidare spekulationer...

Ann

Pimpeltävling i rykande snöyra

FFV-mästerskapen i pimpel gick sista helgen i februari på sjön Järnlunden utanför Linköping. Det var CVM IF som stod som arrangör. Otur med vädret är det minsta man kan säga. Strålande vinterväder i flera veckor hade föregått tävlingen. Men nu slog vintervädret till ordentligt. Tätt snöfall och nästan ingen sikt gjorde vägarna till sjön farliga.

Men väl ute på isen var det något bättre. Det var vindstilla och det är viktigt när man ska sitta och fiska på isen! Snön låg 3 decimeter tjock på sina ställen och det var att pulsa sig fram till något favoritställe och börja borra.

Det verkade inte som fiskarna (i vattnet alltså!) var med på noterna riktigt. Våldigt många pimplare stod med tom fiskelåda.

Men när det var dags för invägning vi-

sade det sig att Weine Gustafsson från Underhåll i Linköping hade dragit upp 7.110 gram abborre! Och med den vikten tog han hem första pris. Vanäsverken och CTV kom på andra respektive tredje plats.

Även i lagtävlingen vann Linköping. 16.440 gram fördelat på tre grabbar gav dem segern. Och på tredje plats kom Arboga med 12.134 gram.

Barbro bäst inom U

Damklassen vanns av Vingåker. Fem kvinnor hade ställt upp allt som allt från hela koncernen! Den enda kvinnan från sektor Underhåll heter Barbro Thorvaldsson och arbetar i Linköping. Hon kom på fjärde plats med sina 11 abborrar som vägde 702 gram.

I standardtävlingen gav resultaten Linköping 10 poäng och Arboga 5 poäng.

Per Karlsson, CVM-pensionär sedan många år, är en trogen pimpeltävlare. Han kom på 8:e plats med 4.192 gram. Foto: Ann Wilson

Nytt folk i gammalt hus

När företagshälsovården vid årsskiftet flyttade till nya lokaler utanför grindarna övertogs delar av de gamla lokalerna av FFV Elektronik AB. Svante Valfridsson (tel 300), Gillis Sjöo (tel 123) och Kenth Kindström (tel 123) heter de nya hyresgästerna. Alla tre har ett förflutet som CVM-are då de fram till 1976 var anställda vid TV6, som då huserade i C-hallen. De arbetar nu som systemingenjörer inom radiokommunikation, telekommunikation och teknisk övervakning. Lokalerna har de bara tillfälligt fram till början av juni, då FFV Elektrons kontor står färdigt i gamla Sparbanks-huset på S:t Larsgatan i Linköping.

Varför så få?

FFVs riksmästerskap på skidor 1985 avgjordes den 23 februari i Torshälla. Det var FFV/HK Sportklubb som stod som arrangör. - Det hade allt varit roligare om deltagantalet varit lite bättre, berättar Eino Waldau från Underhåll i Linköping. - Som det nu var deltog två personer i seniorklassen, nio i veteranklassen (43-åringar och uppåt) och två damer i damklassen. Och detta gällde hela FFV! Några fler åker väl skidor?

980 är rätt antal vid FFV-U Linköping

Det blev tyvärr ett beklaglig tryckfel i föregående nummer av U-Aktuellt. Under rubriken "Siffrorna sjunker" ska det stå att antalet anställda vid FFV Underhåll i Linköping den 1 februari var 980. Allt annat är fel!

Ordvitshörnan

Han kom som förd av en vind till arbetet - det var korsdrag i planboken.

Hp

Tack för mig! Dessa rader är riktade till de arbetskamrater inom APPARAT och övriga bekanta vid CVM, som jag inte lyckades nå i och med att jag slutade min anställning den siste februari. Tack för presenter och för ett trevligt samarbete.
Peter Widgren, FA28

Linköpingsresultaten

I seniorklassen kom Roland Johansson på andra plats. Bland veteranerna kom Erik Sandell 2:a, Eion Waldau 3:a och Sven Carlsvärd 5:a. I lagtävlingen vann CVM IF med ovan nämnda veteraner. Som vandringspris fick laget en stor fin dalahäst, som förre generaldirektören Olle Lund skänkt.

U-AKTUELLT 1985	
Ansvarig utgivare:	Tommy Johansson
Redaktör:	Britt Blom, SD05
Redaktion:	Ann Wilson, SP55 Hans Brännström, BK20
Adress:	FFV Underhåll 73281 Arboga
Telefon:	0589/81859